

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku A. D. i T. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o przeniesienie odpowiedzialności za składki na ubezpieczenie społeczne na
członka zarządu spółki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 stycznia 2020 r.,
zażalenia organu rentowego na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 8 października 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

1. oddała zażalenie,

**2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział
w W. na rzecz A. D. kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt)
złotych oraz na rzecz T. D. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 grudnia 2013 r. nr (...)/98/2013/REDo Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. przeniósł na A. D. odpowiedzialność za zobowiązania płatnika K. s.c. z siedzibą w W. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę oraz

kosztami egzekucji w łącznej kwocie 276.675,58 zł. Decyzją z dnia 27 grudnia 2013 r. nr (...)/100/2013/REDo Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. przeniósł na T. D. odpowiedzialność za zobowiązania płatnika K. s.c. z siedzibą w W. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę oraz kosztami egzekucji w łącznej kwocie 41.566,38 zł. Decyzją z dnia 27 grudnia 2013r. nr (...)/99/2013/REDo Zakład Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. przeniósł na E. D. odpowiedzialność za zobowiązania płatnika K. s.c. z siedzibą w W. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę oraz kosztami egzekucji w łącznej kwocie 247.479,99 zł.

E. D., A. D. i T. D. odwołali się od powyższych decyzji.

E. D. zmarła w dniu 13 września 2015 r., tj. w toku postępowania sądowego i w związku z tym, postanowieniem z dnia 31 stycznia 2017 r. sygn. akt XIII U (...), postępowanie w sprawie w stosunku do niej zostało umorzone. W pozostałym zakresie, wyrokiem z dnia 28 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w W. zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 27 grudnia 2013 r. nr (...)/99/2013/REDo w ten sposób, że stwierdził, iż A. D. jako wspólnik w spółce K. s.c. nie odpowiada za jej zaległe należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od lutego 2008 r. do czerwca 2012 r., ubezpieczenie zdrowotne za okres od grudnia 2007 r. do czerwca 2012 r., na Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od sierpnia 2008 r. do czerwca 2012 r. oraz zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 27 grudnia 2013 r. nr (...)/100/2013/REDo w ten sposób, że stwierdził, iż T. D. jako wspólnik w spółce K. s.c. nie odpowiada za jej zaległe należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, na Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od grudnia 2011 r. do czerwca 2012 r.

Sąd Okręgowy - wobec podnoszonego przez odwołujących się zarzutu nieważności decyzji wynikającej z faktu podpisania ich przez osobę niemającą do tego wymaganego ważnego upoważnienia - ustalił, że osoba, która podpisała zaskarżone decyzje dysponowała upoważnieniem wystawionym na podstawie

art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz na podstawie § 2 ust. 2 pkt 2 Statutu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stanowiącego załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2008 r. Statut ten utracił moc z chwilą wejścia w życie w 2011 r. nowego statutu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Sąd wskazał, że z uwagi na utratę mocy obowiązującej Statutu, stanowiącego podstawę wydanego upoważnienia, upoważnienie to wygasło. Sąd jednocześnie wyjaśnił, że nie ma możliwości stwierdzenia nieważności decyzji organu rentowego w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, jednak stwierdzony brak wymaganego upoważnienia dla osoby wydającej zaskarżoną decyzję nie pozostaje bez wpływu dla oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji.

Sąd Apelacyjny w (...) w wyniku apelacji organu rentowego wyrokiem z dnia 8 października 2019 r., sygn. akt III AUa (...), uchylił powyższy wyrok i poprzedzające go decyzje z dnia 27 grudnia 2013 r nr (...)/99/2013/REDo i nr (...)/100/2013/REDo i sprawę przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w W. do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny podzielił ocenę Sądu Okręgowego, że utrata mocy obowiązującej aktu prawnego stanowiącego podstawę upoważnienia wydanego pracownikowi ZUS spowodowała wygaśnięcie tego upoważnienia. Stanowisko to dodatkowo uargumentował, powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego przedstawione w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 września 2018 r., sygn. I UK 230/17, LEX nr 2559469) oraz w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2013 r., II UK 164/12 (OSNP 2013 nr 21- 22, poz. 261). Sąd Apelacyjny, uwzględniając przedstawiane tam poglądy, stwierdził, że skoro w tej sprawie ustalono, że zaskarżone decyzje zostały sporządzone i podpisane przez pracownika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych bez upoważnienia Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydanego na podstawie obowiązującego statutu, to są one nieważne i nie mogą stanowić przedmiotu zaskarżenia i rozpoznania przez sąd ubezpieczeń społecznych, co uzasadnia ich uchylenie i przekazanie sprawy Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył organ rentowy w całości. W zażaleniu zarzucono naruszenie art. 477^{14a} k.p.c., przez uznanie, że w sprawie zaistniały

przesłanki uzasadniające uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i poprzedzającej go decyzji organu rentowego oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu, podczas gdy nie spełniły się warunki z art. 386 § 2 lub § 4 k.p.c., decyzja organu rentowego nie posiadała wad, których naprawienie w postępowaniu sądowym nie było możliwe ani nie zaistniały inne wyjątkowe sytuacje uzasadniające zastosowanie tej normy prawnej.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...), a także o zasądzenie od strony odwołującej się na rzecz organu rentowego kosztów postępowania zażaleniowego według norm przewidzianych.

Strona odwołująca się wniosła o oddalenie zażalenia organu rentowego oraz zasądzenie na rzecz ubezpieczonych od organu rentowego kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawie ustalono, że pracownik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wydający i podpisujący zaskarżone decyzje (z dnia 27 grudnia 2013 r.) legitymował się upoważnieniem udzielonym w oparciu o § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie nadania statutu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 28, poz. 164; dalej rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2008 r.), zgodnie z którym do kompetencji Prezesa Zakładu należą sprawy określone w art. 73 ust. 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm., dalej ustawa systemowa). Według tych przepisów Prezes Zakładu mógł upoważnić: 1) pracowników Zakładu i inne osoby do reprezentowania Zakładu w określonym przez niego zakresie, z prawem udzielenia dalszych pełnomocnictw; 2) pracowników Zakładu do wydawania decyzji w określonych przez niego sprawach. Ustawodawca w art. 4 ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 68, poz. 574; dalej ustawa nowelizująca) dokonał istotnej zmiany w ten

sposób, że dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 74 ust. 5 ustawy systemowej (to jest rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie nadania statutu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych) zachowały moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych, wydanych na podstawie art. 74 ust. 5 ustawy systemowej, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, czyli do czasu wydania nowego aktu regulującego statut Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Tym aktem było (i jest obecnie) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 stycznia 2011 r. w sprawie nadania statutu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2011 r. Nr 18, poz. 93; dalej rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 stycznia 2011 r.). Powołany akt wszedł w życie w dniu 11 lutego 2011 r.

Rację należy przyznać argumentom Sądu Najwyższego zawartym w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 września 2018 r., I UK 230/17 (LEX nr 2559469), że z rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2008 r. wynikało, że Prezes Zakładu może upoważnić pracowników Zakładu do wydawania decyzji w określonych przez niego sprawach, jednakże uprawnienie to ograniczone było istnieniem podstawy prawnej do jej realizacji (statutu), a jej odpadnięcie uniemożliwia realizację kompetencji Prezesa Zakładu do wydania upoważnienia administracyjnego w przedmiocie legitymacji pracowników Zakładu do wydawania decyzji w określonych przez niego sprawach. Nową podstawę w tym zakresie stanowi statut Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wprowadzony rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 stycznia 2011 r. W treści art. 4 ustawy nowelizującej przewidziano regułę, że przepisy dotychczasowe zachowują moc do czasu wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych. Zatem po wejściu w życie nowego statutu (po dniu 11 lutego 2011 r.) poprzednio obowiązujące normy prawa materialnego utraciły moc i nie obowiązują *pro futuro*. Z kolei z treści statutu (z dnia 13 stycznia 2011 r.) nie wynika, by zawierał on przepisy intertemporalne, przejściowe, z których wynikałoby, że dotychczas udzielone upoważnienia zachowują swoją moc. W konsekwencji, upoważnienie udzielone na podstawie § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2008 r. zachowało moc do aż do czasu, do którego aktualna była podstawa jego udzielenia.

Skoro ona odpadła, to taki stan rzeczy oznacza wygaśnięcie upoważnienia pracownika do działania w imieniu organu.

Przypomnieć należy, że pod rządami ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 42, poz. 202 ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych uzyskał status centralnego organu administracji państwowej. Przepis art. 66 ust. 1 ustawy z ustawy systemowej zmienił ten stan rzeczy, stanowiąc, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest państwową jednostką organizacyjną, posiadającą osobowość prawną. Tym samym Zakład stracił przymiot centralnego organu administracji państwowej i stał się wyposażoną w osobowość prawną instytucją ubezpieczeń społecznych, powołaną do sprawowania publicznoprawnej administracji określonych rodzajów socjalnego ryzyka oraz finansowania ich prawnej ochrony (por. J. Jończyk: ZUS jako instytucja ubezpieczeń społecznych, [w:] Problemy ubezpieczeń społecznych. W 70-lecie istnienia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Wrocław 2004, s. 16). Nie będąc centralnym organem administracji państwowej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych został na mocy art. 66 ust. 4 ustawy systemowej wyposażony - w zakresie prowadzonej działalności - w środki prawne właściwe organom administracji publicznej, a więc w prawo do wydawania rozstrzygnięć indywidualnych w formie decyzji administracyjnych, zaświadczeń, a także dokonywania szeroko rozumianych czynności egzekucyjnych (zarówno jako wierzyciel, jak i organ egzekucyjny). Zakład Ubezpieczeń Społecznych – jako całość - jest więc organem administracji w ujęciu wyłącznie funkcjonalnym, a nie podmiotowym. Z tego względu 268a k.p.a., który dotyczy organu administracji publicznej w ujęciu podmiotowym (art. 5 § 2 pkt. 3 k.p.a.), daje wyłącznie ogólne uprawnienie do wewnętrznej dekoncentracji zadań przy wykorzystywaniu środków prawnych właściwych organom administracji państwowej (art. 66 ust. 4 ustawy systemowej). Natomiast szczegółowy sposób dekoncentracji określa, z mocy art. 74 ust. 5 ustawy systemowej, statut Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, nadając wskazanym w nim organom wewnętrznym określone kompetencje, w tym kompetencje Prezesa Zakładu do udzielania upoważnienia pracownikom do wydawania decyzji.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych postępowanie sądowe skupia się na wadach

wynikających z naruszenia przez organ rentowy prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnej, spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1980 r., III CZP 43/80, OSNCP 1981 nr 8, poz. 142; z dnia 21 września 1984 r., III CZP 53/84, OSNCP 1985 nr 5-6, poz. 65 i z dnia 27 listopada 1984 r., III CZP 70/84, OSNCP 1985 nr 8, poz. 108 oraz postanowienia z dnia 19 czerwca 1998 r., II UKN 105/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 529 i z dnia 29 maja 2006 r., I UK 314/05, OSNP 2007 nr 11-12, poz. 173; a nadto wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2009 r., I UK 132/09, LEX nr 570121; z dnia 2 grudnia 2009 r., I UK 189/09, LEX nr 577811 i z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z dnia 21 stycznia 2013 r., II UK 164/12, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 261). Takim dyskwalifikującym przypadkiem jest decyzja bezwzględnie nieważna (nieistniejąca prawnie), a więc dotknięta wadami, godzącymi w jej istotę jako aktu administracyjnego. Koncepcja bezwzględnej nieważności decyzji administracyjnej w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczy wad decyzji, które dyskwalifikują ją jako indywidualny akt administracyjny z punktu widzenia podstawowych cech kreatywnych przesądzających o bycie prawnym aktem administracyjnym w ogóle (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 31 maja 1946 r., C.III. 217/46, OSN 1947 nr 1, poz. 25; z dnia 15 października 1951 r., C. 653/51, OSN 1952 nr 3, poz. 75; z dnia 29 czerwca 1957 r., 2 CR 499/57, OSN 1959 nr 3, poz. 88; z dnia 27 sierpnia 1959 r., 1 CR 1051/58, "Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego" 1960 nr 2, s. 58; z dnia 4 listopada 1959 r., 2 CR 669/59, OSPiKA 1962 nr 4, poz. 106, uchwały z dnia 21 listopada 1980 r., III CZP 43/80, OSNCP 1981, nr 8, poz. 142; z dnia 21 września 1984 r., III CZP 53/84, OSNCP 1985 nr 5-6, poz. 65; z dnia 27 listopada 1984 r., III CZP 70/84, OSNCP 1985 nr 8, poz. 108 oraz postanowienie z dnia 9 listopada 1994 r., III CRN 36/94, OSNCP 1995 nr 3, poz. 54 i wyrok z dnia 7 kwietnia 1999 r., I CKN 1079/97, OSNC 1999 nr 11, poz. 189).

Koncepcja bezwzględnej nieważności bierze swe źródło z prawa cywilnego, gdzie wśród wadliwych czynności prawnych pojawia się kategoria czynności nieważnych, a więc takich, które nie wywołują skutków odpowiadających treści oświadczenia woli. Z czynności takich nie powstają skutki prawne, a na nieważność czynności może się powołać każdy (S. Grzybowski, *System Prawa Cywilnego*, t. 1, *Część ogólna*, red. W. Czachórski, Ossolineum 1974, s. 594–595). Koncepcja ta została odniesiona do kategorii aktów administracyjnych. Stąd w orzecznictwie sądów pojawiło się pojęcie decyzji bezwzględnie nieważnych, tj. takich, które nie wiążą w ogóle od momentu ich wydania i którym nie przysługuje domniemanie ważności. W uzasadnieniu przywołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1980 r., III CZP 43/80 wskazano, że: „Można przed sądem powoływać się na nieważność aktu [...], gdy zachodzi tzw. nieważność bezwzględna, tj. gdy akt lub orzeczenie administracyjne wydane zostało przez władzę całkowicie niepowołaną [...], albo gdy wydane ono zostało z całkowitym pominięciem jakiegokolwiek procedury.

W sądach administracyjnych przyjmuje się, że brak upoważnienia, o którym mowa w art. 268a k.p.a., skutkuje naruszeniem przepisów o właściwości - art. 156 § 1 pkt 1 k.p.a. (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Lublinie z 26.04.1996 r., SA/Lu 691/95, LEX nr 26790) albo uważa się, że rozstrzygnięcie zostało wydane bez podstawy prawnej - art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a. (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Katowicach z 18.12.1996 r., SA/Ka 2564/95, LEX nr 28969).

W ocenie Sądu Najwyższego, rozwiązania te są nieadekwatne do modelu postępowania administracyjno-sądowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. W sprawach tych sąd powszechny nie jest uprawniony do orzekania o nieważności decyzji administracyjnej z powodu wad określonych w art. 156 § 1 k.p.a., ale rozpoznaje istotę sprawy dotyczącą prawa, zobowiązania albo roszczenia strony, co znajduje właściwe zwieńczenie w kompetencji tego sądu do oddalenia odwołania, jeżeli nie ma podstaw do jego uwzględnienia (art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.) albo zmiany zaskarżonej decyzji w całości lub w części i orzeczenia co do istoty sprawy - art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów - zasadę prawną - z dnia 23 marca 2011 r., I UZP 3/10, OSNP 2011 nr 17-18, poz. 233).

Jednocześnie obowiązuje zasada, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie - art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 22 lutego 2012 r., II UK 275/11, LEX nr 1215286; z dnia 2 marca 2011 r., II UZ 1/11, LEX nr 844747; z dnia 18 lutego 2010 r., III UK 75/09, OSNP 2011 nr 15-16, poz. 215; z dnia 3 lutego 2010 r., II UK 314/09, LEX nr 604214). W konkluzji, warunkiem podstawowym merytorycznego rozstrzygnięcia o żądaniach strony, co do których powstał spór, jest istnienie aktu administracyjnego. Do kategorii decyzji bezwzględnie nieważnych (*actus nullus*) należy zaliczyć decyzję wydaną przez pracownika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nieposiadającego stosownego upoważnienia.

W orzecznictwie przyjmuje się, że dochodzenie przed sądem prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, które nie było przedmiotem decyzji organu rentowego, jest niedopuszczalne (z wyjątkiem przewidzianym w art. 477⁹ § 4 k.p.c.), a treść decyzji, od której wniesiono odwołanie, wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 1999 r., II UKN 204/99, OSNAPiUS 2001 nr 5, poz. 169). Charakterystyczną cechą spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych jest to, że w pierwszej kolejności rozpoznawane są przez właściwy organ rentowy. Wskazuje na to treść art. 476 § 2 k.p.c., zgodnie z którym przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych, dotyczących między innymi ubezpieczeń społecznych. Brak decyzji oznacza czasową niedopuszczalność drogi sądowej - tj. sytuację, w której sąd nie może rozpoznać sprawy bez uprzedniego wyczerpania postępowania przedsądowego (jak w niniejszej sprawie - postępowania przed organem rentowym). Zasadniczo, zgodnie z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c., w takim przypadku należy odrzucić pozew, przy czym w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych - zgodnie z art. 464 § 1 k.p.c. - odrzucenie pozwu nie może nastąpić z powodu niedopuszczalności drogi sądowej, gdy do rozpoznania sprawy właściwy jest inny organ. W tym wypadku sąd przekaze mu sprawę. O niedopuszczalności drogi sądowej dla rozpoznania roszczeń zgłaszanych po raz pierwszy przed sądem i

nierozpoznanych przez organ rentowy decyduje art. 2 § 3 k.p.c., a o orzeczeniu sądu w tym zakresie rozstrzyga art. 464 § 1 zdanie drugie oraz art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.; niedopuszczalność drogi sądowej nie powoduje więc odrzucenia pozwu, lecz przekazanie sprawy do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2000 r., II UKN 4/00, OSNAPIUS 2001 nr 21, poz. 655).

Biorąc to pod uwagę, dostrzeżenie przez sąd drugiej instancji, że będąca przedmiotem postępowania decyzja organu rentowego była wydana bez adekwatnego upoważnienia (wada nieusuwalna w toku postępowania sądowego), a więc, że jest aktem nieistniejącym prawnie, powoduje konieczność uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji oraz uchylenia decyzji organu rentowego, a temu służy - w postępowaniu przed sądem drugiej instancji - art. 477^{14a} k.p.c. Natomiast wada ta na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego nakazuje zastosować art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.; gdyż żądanie zgłoszone w odwołaniu od decyzji bezwzględnie nieważnej należy traktować jako nowe żądanie, dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na mocy art. art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygnięto po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 2 pkt 5 i 6 oraz §10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).